

Motion till riksdagen 2024/25:2415

av Oliver Rosengren m.fl. (M)

Bygga en brygga, bod eller bastu – avskaffande av strandskyddet

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att överväga att reformera det generella strandskyddet samt att ge kommunerna möjlighet att belägga specifika områden med strandskydd och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Strandnära läge för boende är potentiellt en av Sveriges stora fördelar. Här finns långa kustremsor, vackra skärgårdar och otaliga sjöar. Vårt land har cirka 39 000 mil strand och kust. En reformering av strandskyddet skulle möjliggöra, inte minst för landsbygdskommuner, att skapa attraktiva boendemiljöer i naturområden för att på så sätt kunna behålla och locka till sig nya invånare.

Idag hindras människor från att bygga sina drömmars hem i strandnära läge av det generella strandskyddet. Människor som har bostäder vid vattnet hindras att utveckla sitt hem, exempelvis med en brygga, bod eller bastu nere vid vattnet. Okända kan hävda sin rätt att vistas utan lov på tomten för att de har rätt att passera längsmed en obruten strandremsa. Dessutom kan det hindra företag att utveckla sin verksamhet. Äganderätten behöver förstärkas.

Centerpartiet blev förda bakom ljuset i flera resultat från januariavtalet. Strandskyddet är ett tydligt exempel. I december 2020 presenterades *Tillgängliga stränder – ett mer differentierat strandskydd* (SOU 2020:78). Hade vi röstat igenom förslagen som följde skulle det antagligen dröjt till nästa reformering och i flera delar skulle strandskyddet förstärkas eller förändringarna vara obetydliga. Exempelvis:

- På en lång rad platser i landet där det bor många människor föreslogs väsentligt skärpt strandskydd. Däribland särskilt utpekade hela Stockholm, Göteborg, Malmö och längs i princip hela vår kust från norska gränsen runt och upp till norra Norrland.

- Länsstyrelsen föreslogs få möjlighet att återinföra strandskydd på upp till 300 meter som upphävts generellt mellan 1999–2009.
- Strandskyddet vid sjöar mindre än en hektar och vattendrag smalare än två meter föreslogs upphävas, men av lagrådsremissen framgår att förslaget var att ersätta med ett nytt skydd. Det har i grunden samma innehåll men ett nytt namn: *fri passage*.
- Centerpartiet lyfte fram att strandskyddet vid grävda dammar utan naturligt flöde skulle hävas, men dessa omfattas inte av strandskydd idag. Behovet av lagförändring är därmed obefintligt.
- Konstgjorda sjöar med naturligt in- och utlopp omfattas dock ofta av strandskydd idag och här görs ingen omedelbar förändring. Regeringen föreslogs få rätt att återkomma med lättnader för enskilda områden.
- ”Strandnära utvecklingsområden” föreslogs ersätta det misslyckade institutet ”Landsbygdsutveckling i strandnära lägen”. Strandnära utvecklingsområden ser dock ut att bli ännu sämre, eftersom de dels behöver godkännas av länsstyrelsen, dels bara får etableras om bebyggelsetrycket är lågt.

Sammanfattningsvis var strandskyddsreformen från Centerpartiet svag och otillräcklig. Därför har regeringspartierna gått fram med ett förslag som genomför det paradigmskifte för äganderätten som behövs.

Tidopartierna är överens om att strandskyddet behöver luckras upp för att ge äganderätten en större frihet. Detta behöver göras i två steg. I det första vill vi införa lättnader i strandskyddet där beredningsunderlag redan finns. I ett andra steg vill vi tillsätta en utredning som ska se över möjligheterna att bygga nära stränder. Vi föreslår även att det generella strandskyddet avskaffas lokalt och ersätts med en möjlighet för kommuner att belägga enskilda strandremsor med strandskydd samt att länsstyrelsens veto mot bygglov i strandnära läge slopas. Kommunen ska vidare bli skyldig att ge viss ersättning till markägare för mark som beläggs med strandskydd. Förslaget stärker äganderätten, möjliggör för skydd av viktiga stränder för allmänheten och skär helt bort länsstyrelsens inblandning i frågan.

Oliver Rosengren (M)

Kjell Jansson (M)

Katarina Tolgfors (M)

Marie Nicholson (M)

Sten Bergheden (M)

Anna af Sillén (M)

Caroline Högström (M)